

ACC. N:R M. 13002: 1-2.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *C. Th. Pettersson, Tjingsjö*
Härad: *Konga* Berättare: " " "
Socken: *Ljudeu* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1953* Född år *1876* i *Ljudeu*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lilla jul och lille julafton. s. 1-2. LUF 47.

Lilla Jul och Lille julaften.

1. På olika trakter har man på olika dagar använt benämningarna lilla jul och lille julaften. Vilka dagar har man i Eder trakt kallat så.
2. Firades lilla jul på något särskilt sätt?
3. Förekom det att man gav varandra gåvor vid lilla jul?
4. Har Lucia på något sätt firats i Eder trakt? Klädde man ut sig på något särskilt sätt? Känner Ni till uttrycken "lussegubbar" eller "lussegetter"?
5. När infördes i Eder trakt Luciaseden med den vitklädda flickan med ljus i håret? När såg Ni en Luciabrud första gången?
6. Hur firades Lucia förr i tiden innan man klädde till Lucia-brud?
7. Har det i Er trakt varit vanligt att äta tidig frukost på Luciadagens morgon? Har man några särskilda talesätt eller sedvänjor i sammanhang härmed?
8. Förekom det att man bjöd på Lussibiten? Vad menade man därmed?
9. Brukade man slakta julgrisen på Luciadagen - eller brukade den slaktas på en annan bestämd dag. Fanns det några bestämda tider i samband med julslakten. Skulle slaktaren eller andra medhjälpareha någon bestämd traktering - eller skulle de få något av slaktmaten med sig hem?
10. Har man i Eder trakt använt uttrycket "svinottan" och vad menade man därmed?
11. Brukade Lucia bjuda på Luciakattor? När infördes seden att baka lussekattor? Vilken form och storlek hade de?
12. Har man firat kyndelsmässan i Eder trakt? Gör man det fortfarande - eller har seden bortlagts - i så fall när?
13. Hur firade man Kyndelsmässan?
14. Har Ni hört talas om att man gav varandra gåvor vid Kyndelsmässan?
15. Har man använt uttrycket Benraskesöndag i Eder trakt? Vilken dag kallades så - och varför fick dagen detta namn?
16. Vilken dag ansåg man att julen tog slut? Och vilka sedvänjor hade man därvid?

Juf. 47

Hvar aldrig hört talas om lilla julavton.
 Kunnade sedan att bli ut sig till julbock, som förkom
 på 1880 talet i vissa byar, var i samband med hussin
 jag ej säga. Julbocken kom på alla fyra in husen och
 om några särskilda ritföreläsa ut jag ej. Att det var
 en gammal sed var säkert. Skrämlade. Kom bocken in, möjlig
 med en bjälva, med lysens ungdom i släptåg. Efter några
 vändningar i stegen bar det av till en annan gård. Huruvida
 med lysen i häftet skulle jag vilja tro, mig ~~innan~~ började vid,
 eller omkring förtärlighetskriget och antav det ~~förtärlighetskriget~~, som
 stod för arrangementet första gången. Julavton började
 tidigt i december. Slaktarna skulle alltid ha slaktkor som
 bet. (vit/lemnkor) en svart kor och i stället. Svinnla har
 jag hört nämna. Jag sätes det i samband med att Blakten
 i banden kom kl. 5 på morgonen. Guisen drog med tyngtet
 om tyngtet och påfört in i köket, där slakta skedd, snüte
 skärning. Glämnas aldrig den enda gång jag minnas, uttänningen
 i köket, innan kallas den, guisen skick trots att tyngtet

2

ACC. N:R M. 13002:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

vallnät och orenheten på köksgolvet, som visserligen
fort kom ut i vänt rum, ty när var själva rensligheterna.

Troligen var det slaktaren och den tidiga timmen som betände
slakten i köket. Jaa tre av oss pojkar lyfte med brottsticker.

Det borde kunna kallas smittan, om något. Sedan var
gammal efter vad jag sedan hört. Lurakatten är jernväg
här med smittan härstädes. Bruket fortleva.

Utmärkesvärdig också ettlyck. Tyngon jag knut lanns
julen ut är ettlyck som jag hört som barn. Kalas med
slaus och fladdring av julgranen förskona alltid. Numera
knutskal i varanda samlingslokaler. Lite festligt i övrigt
i varje hem lanns avta.

230
18
9